

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Judicium Ecclesiasticum Seu Decretalium Gregorij IX.
Pont. Max. Liber II.**

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1726

§. II. De Missione in Possessionem ex secundo Decreto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74990)

re alteri; hoc enim officium custodis est. 6. siquos fructus ex re, in cuius possessionem missus est, ipse consumpsit, computare in sortem debet; quia in ordine ad fructus non plus Juris in re illa habet, quam habeat Creditor pignoratitius, qui fructus pignoris debet computare in sortem. 7. Missus primò potior est alijs postea venientibus, qui nullam habent Hypothecam, & qui simili jussu Principis mittuntur, nec sunt ejusdem tituli; si enim essent ejusdem tituli, omnes concurrerent eodem Jure. Ita habetur l. Fulcinius 7. princ. ff. quib. ex caus. l. in venditionem 2. §. siquis 1. & l. seq. §. quod ait 2. & duob. seqq. ff. & C. tot. tit. de bon. auth. judic. possid.

23 In actione reali missio ex primo Decreto duos præcipuè effectus producit: quorum unus est, quòd pendente lite tribuat Custodiam rei petita, donec de dominio cognoscatur; alter, quòd ita missus acquirat actionem ex delicto, ne vis fiat ei l. ait Praetor cit. §. hoc interdictum 1. Reliqui effectus primi Decreti, qui in actione personali conveniunt huic missioni, in actione reali vel omnino non competunt, vel non competunt principaliter ratione missionis. Sic enim 1. in actione reali non conceditur Pignus Praetorium; quia in ea actione Actor sibi dominium, & proprietatem vendicat; in re sua autem non potest quis obligationem habere l. neque pignus 45. ff. de R. J. nisi forte per accidens. 2. Et si sic missus sit potior alijs, non tamen, quia missus est autoritate Judicis, sed quia dominus rei est; res enim sua eo incio non potuit obligari ab alio l. si sine voluntate 5. C. ad S. C. Velleian. 3. Etiam res possessa in actione reali in solutum non datur; quia quod meum est, amplius meum fieri non potest c. inter dilectos 6. de fid. instrum. 4. Denique et si missus in possessionem actione reali vendere fructus possit,

non tamen hoc vi missionis per Judicem facta, sed titulo domini potest.

Quæritur II. an missio in possessionem per primum Decretum etiam fieri possit, quando ad sententiam definitivam perveniri lite non contestata potest? Videtur, eo casu cessare debere hanc missionem. Ratio est, quia missio ista est remedium extraordinarium, quod cessare debet, si suppetat ordinarium.

Sed rectius distinguit Laym. in c. un. h. tit. in 6. n. 4. dicens in causis Beneficialibus, Matrimonialibus, & ijs, ubi mora periculosa est, omittendam missionem ex primo Decreto, & procedendum ad causæ expeditionem, si reus contumax sit: In alijs autem causis, ut Decimarum Usura- &c. missionem adversus absentem faciendam esse. Ratio est, quia quòd ad missionem, vel aliam compulsionem prius procedi debeat, quam ad sententiam, causa non tantum est, quia sententia ferri non debet, lite non contestata, sed quia dedecet eam ferri adversus absentem ob periculum, ne jus possessionis turbetur. Igitur id, quòd ad sententiam definitivam, lite non contestata, contra absentem aliquando procedi possit, non impedit, ut non etiam decerni missio in possessionem per primum Decretum possit.

Ad rationem oppositam respondetur, Regulam illam tunc solum habere locum, si ordinarium & extraordinarium remedium tendant ad eundem finem & effectum: missio autem, & sententia definitiva ad diversa tendunt, illa ad puniendam contumaciam, hæc ad causæ merita cognoscenda: imò missio (sicut etiam Excommunicatio, & Carcer) cum sit quadam poena, & compulsio, tanquam medium servire potest ad rectius ferendam sententiam, si deposita contumacia, se reus sistat, & juri pareat.

§. II.

De Missione in Possessionem ex Secundo Decreto.

SUMMARIUM.

25. 26. 27. Effectus secundi Decreti.
28. 29. Requisita, ut missio ex illo decerni possit.
30. Modus decernendi.
31. 32. 33. Non est necessarium in actione reali, est in personali ad acquirendam veram possessionem.
34. Tempus intermedium regulariter est annus.

35. Quomodo computetur?
36. 37. 38. Cause excusantes intra annum non comparentem.
39. Quid Juris, si missus ex primo, vel secundo Decreto propter potentiam, vel dolum rei non possit bona, in que missus est, realiter apprehendere, & detinere?
40. Quid, si super aliqua re immobili conventus dicat, se non esse dominum ejus?

Post missionem in possessionem ex primo Decreto, si reus ultra annum contumax esse perseveret, & obstinato animo in Judicio non compareat, augetur poena, & cognita causâ per-

venitur ad Missionem ex secundo decreto: quod nihil aliud est, quam secunda interlocutio Judicis, quâ Judex missum in possessionem ex primo Decreto verum possessorem constituit. R. P. Schmier Process. Judic. 6. §. n. 61.

35 **Quæritur 1. quis sit effectus secundi Decreti?** *R. 1.* acquiritur vera possessio, & possessionis commoda: unde sic missus rei, in cuius possessionem missus est, fructus facit suos. *Abb. in c. 1. h. tit. n. 9. Oliva for. Eccl. p. 3. q. 36. n. 84. § 87. Schamb. hic n. 7. Wiest. n. 14. & colligitur ex l. Fulcinius 7. §. fin. ff. quib. ex caus. in possess. eat.* Ratio est, quia fructus ad possessorem pertinent. *2.* Si ita missus habeat bonam fidem, rem ita possessam longo tempore præscribit. *Oliva n. 85. Wiest. l. cit.* *3.* Si ejus rei possessione vi deiciatur, Interdicto *Unde vi* ante omnia restituitur. *Oliva n. 89.* *4.* Post factam missionem ex secundo Decreto reus fit actor, & actor super hujusmodi re conventus, debiti probandi onere revelatus, indebiti probandi onus in Adversarium rejicit. *Oliva n. 90.* *5.* Quodsi creditor potius solvi quantitatem debitam, quam bona possidere malit, Prætor ipsa bona in publica subhastatione vendere jubebit *l. Fulcinius cit. §. Prætor 1. ibi: Ejus bona possideri, vendique jubebo: vel si emptor non inveniatur, bona ipsi creditori jure dominij in solutum adjudicantur, dummodo debitum sufficienter liquidaverit, ut habetur l. vetustissimam 3. §. fin. autem 3. C. de jur. dom. impetrand. & colligitur ex toto Tit. ff. de damn. infect.* Quod intellige, si res illa debitoris fuit; nam si solum fuit possessor, & non dominus, actor ab eo tempore, quo missus in possessionem est per secundum Decretum, consequitur occasionem ulucipiendi. *Durand. Specul. l. 2. p. 1. tit. de secund. Decret. §. 6. n. 1. cum alijs.*

36 **Difficultas duplex est, una quomodo missus in possessionem per secundum Decretum possit præscribere?** *Ratio difficultatis est, quia nonnunquam, ut in casu damni infecti, quo quis in vicini nolentis de damno futuro cavere, ædes ruinosas immittitur, scientiam rei alienæ, atque ad alium quoad proprietatem spectantis, habet; nonnunquam autem, sicut in casu, quo actio realis instituitur, saltem dubium est, an proprietas, & dominium spectet ad alium.* Atque tam scientia, quam dubium de re aliena impedire præscriptionem videntur per *c. fin. de prescript.* Ergo &c. Sed ut cum communi bene advertit *R. P. Schmier Process. Judic. c. 3. n. 73. § 74.* hæc scientia, & dubium præscriptionem non impedit; quia non omnis scientia, vel dubium rei alienæ malam fidem inducit, sed tantum illa, quæ conjunctam sibi vitiosam possessionem habet, qualis non est in casu præsentis, quando actor autoritate Judicis in possessionem mittitur.

37 **Alterâ, an ita missus in possessionem rei petite acquirat verum dominium beneficio missionis?** *Affirmant aliqui cum Bullæo D. de contumac. th. 18. ob l. si finita 15,*

§. Julianus 16. ff. de damn. infect. ubi dicitur, quod ita missus secundo Decreto à Pratore dominus constituatur. Sed dicendum, antequam tempus pro re illa præscribenda requisitum transierit, Actorem secundo Decreto possessorem duntaxat constitui. Ita *Ummius Process. Judic. D. 6. th. 6. n. 31. Miller. ad Struv. Exercit. 44. th. 40. lit. A.* quos citat, & sequitur *R. P. Schmier l. cit. n. 68.* Videtur luculenter colligi ex textibus utriusque Juris: *Civilis* quidem; quia hoc Jure passim receptum est immisionem in possessionem autoritate Pratoris decretam fuisse *arg. l. si finita cit. princ. § 5. segg.* Prætor autem non poterat facere dominum, sed possessorem tantum *arg. §. quos autem 2. Instit. de honor. possession. Canonici* autem; quia hoc Jure actor tantum possessor fieri declaratur, quaestione proprietatis reo reservata, ut habetur *c. fin. §. in alijs ut lit. non contest.* atqui si actor itatim fieret dominus, quaestio proprietatis non reservata, sed adempta reo foret; gratiis enim rei proprietatem sibi arrogat, cujus dominium jam alteri constitutum est. Ergo &c. *Ad l. si finita cit.* dupliciter responderi potest. *1.* Sic missum fieri dominum æquivalenter, & virtualiter, in ordine ad fructus, & commoda dominij; quia sit verus possessor, qui, ut *l. bona 43. princ. ff. de acquir. rer. domin.* Paulus Jctus loquitur, *quod ad fructus attinet, loco domini pene est.* *2.* Dici potest fieri dominum non consummative, sed inchoative, quatenus ab eo tempore, quo in possessionem missus est, præscribere incipit juxta dicta *n. 25. § 26.*

Quæritur 2. quid requiratur ad hoc, ut missio in possessionem legitime decerni possit? *R. 1.* requiritur sufficiens potestas in Judice: potest autem missionem ex secundo Decreto decernere, qui potest illam decernere ex primo, prout colligitur ex *l. jus 1. & l. jubere 4. junctâ Gloss. V. eod. ff. de Jurisd.* & norant *Ummius Process. Judic. D. 6. n. 27. Gonzal. in c. 3. ut lit. non contest. n. 29. Pirh. n. 19. hic. König n. 15.* cum communi.

2. Præcedere debet nova accusatio contumaciæ, & petitio missionis per secundum Decretum: in qua ut Actor obtineat, necesse erit, ut pro intentione sua afferat plenam probationem formaliter vel æquivalenter, nempe quando deficientibus probationibus, actor paratus est deferre Juramentum; debet enim eo casu Judex hoc significare reo, qui si contumax esse pergat, merito pro confesso habebitur, & sic obtinebitur probatio æquivalens plenæ probationi. *Pax Jordan. tit. 13. n. 202.* cum communi.

3. Necessaria est nova citatio, & nova contumacia rei citationi huic non parentis; nam si post istam compareat, & refusis expensis, de Judicio sisti idoneam cautionem præstet, impeditur immissio ex secundo Decreto, prout *Oliva for. Eccl. p. 3. q. 26. ff 2*

n. 68. notat, & colligitur ex l. Pretor 1. §. potestatem 1. & l. Fulcinus 7. §. latitare 8. §. seqq. ff. quib. ex caus. in poss. eat. ubi dicitur, quod rei absentis bona possideantur, & vendantur, si is fraudulenter, sive malitiosè latiter. Ex quo sequitur, si non ita latitet, licet absens non defendatur, in bona ejus Actorem mitti non posse ex secundo Decreto. Excipitur causa damni infecti, si e. g. ex ædibus damnum timeatur; tunc enim, etsi dominus absens non fraudulenter, & malitiosè latitet, mittendus actor est in possessionem ex secundo Decreto, ita tamen, ut, si reus postea compareat, & ostendat se justa ex causa abfuisse, restituenda sit ei possessio.

4. Præmittenda est summaria causæ cognitio, per quam Judici constet 1. De primi Decreti executione, & lapso ab eo integro anno. 2. De nova citatione facta in persona Rei, vel de latitatione ejusdem cum citatione ad domum. 3. De ipso debito: quod, ut n. præc. dictum est, actor per testes, instrumenta, vel alia argumenta probare debet plene, vel formaliter, si potest, vel æquivalenter, propter majus præjudicium, quod reo absenti hæc immisio affert, cum per hanc vera rei possessio, & istius com moda à Reo in actorem transferantur. Videatur Oliva l. cit. à n. 68.

Ex quo sequitur, quis modus servandus sit in missione faciendâ per secundum Decretum; nam elapsò post primum Decretum annò, ubi necesse est interponi secundum Decretum ad acquirendam possessionem veram, actor accedit Judicem, & allegatâ contumaciâ Adversarij, petit sibi bona detenta adjudicari in solutum: quo facto Judex Adversarium iterum citat: si compareat, monebitur à Judice, ut ea, quæ de Jure exiguntur v. g. cautionem de Judio sibi præstet; si se ad hoc offerat, auditur, & recuperat possessionem cum fructibus perceptis, modò expensas refundat Adversario juxta taxationem factam à Judice, cessabitque ita secundum Decretum. At si recuset parere juri, vel post trinam, aut unam peremptoriam citationem non compareat, postquam Judex de causa, & Jure actoris sufficienter cognoverit, decernet missionem ex secundo Decreto; tunc enim contumax pro præsentente habetur. Colligitur ex c. fin. §. in alijs Ut lit. non contest. c. constitutis 1. b. tit. l. cum proponas 9. §. Auth. §. qui jurat C. de bon. auth. Judic. possid. & docent Schneidevv. in §. 1. Inst. de Interdict. n. 14. Haun. tom. 5. de J. §. J. tr. 3. n. 121. Pirh. hic n. 18. König ibid. n. 18.

Queritur 3. an necessarium sit secundum Decretum, ut mittatur actor in possessionem veram rei, quam prius possidebat custodia causâ per primum Decretum? Certum est in praxi solere interponi secundum Decretum, prout notat P. Wiest. hic n. 12. An etiam de Jure necessarium sit, controver-

sia moveri potest. Affirmant Wurmser. pract. for. l. 1. tit. 7. pag. 28. Gonzal. in c. 3. ut lit. non contest. n. 32. König hic n. 17. & novissimè P. Schmier Process. Judic. c. 3. n. 62. Probari videtur ex Juris utriusque textibus: Civilis quidem l. si finita 15. §. Julianus 16. & §. si quis 20. ff. de damn. infect. ubi secundum Decretum indistinctè requiritur. Canonici autem §. in alijs cit. ibi: Dominum possessionis Judex tribus edictis legitimis evocabit, & tunc ipso in eadem voluntate manente, negotium summarim examinans, in possessionem ipsarum rerum actorem mittere non tardabit, omni allegatione absenti super principali questione reservata: quem textum de secundo tantum Decreto intelligunt Cuiacius in Rubr. hic, & Gonz. l. cit. n. 12. Conf. ex c. constitutis 1. b. tit. ubi in Judio possessorio cujusdam Ecclesiæ secundum Decretum post annum interponitur eo fine, ut amodo, hoc est, à tempore Decreti, possessio transferatur.

Sed distinguendum est inter actiones; personales, & reales; in personalibus indubitato requiritur secundum Decretum, in realibus non requiritur, sed lapso tempore unius anni ab ea die, quâ actor per primum Decretum missus est in possessionem rei custodia causâ, si perseveret contumax non comparete, ex vi primi Decreti mittitur in possessionem veram. Habetur c. contingit 9. in fin. de dol. §. contum. c. Pastoralis 11. fin. de Offic. Ordin. & §. in alijs cit. v. quod si cautionem, ubi dicitur, quod si reus cautionem offerre neglexerit intra annum, actor post annum verus constituatur possessor, nulla mentione secundi Decreti facta. Consentunt Abb. in §. in alijs cit. n. 16. Hof. in Summ. de dol. §. contum. n. 13. Durand. Specul. l. 2. p. 1. tit. de secund. Decret. §. videntum 4. n. 20. Vivian. in c. 1. hic §. missus, ubi ait ad cautelam secundum Decretum quandoque impetrari, sed non esse necesse, Oliva for. Eccl. p. 3. q. 26. n. 57. Haun. tom. 5. tr. 3. n. 124. Vallens. hic n. 2. Zceff. n. 2. Engln. 2. Schamb. n. 5. Wiest. n. 11. Reiffenstuel. n. 31. Ratio est, quia qui agit actione rei vindicativa, vel alia reali, dicit se dominum rei esse, vel saltem jus in re in illa habere, idque propter contumaciam Rei præsumitur verum esse: is autem, qui agit actione personali, tantum allegat debitum, nullum autem præten dit jus circa possessionem rei. Igitur ut actor, agens actione personali, acquirat veram possessionem rei alienæ, requiritur aliud quoddam Decretum, quo hæc possessio ei adjudicetur, non autem opus est alio Decreto apud eum, qui agit actione reali; nam per primum Decretum actor ita factus est possessor, ut casu, quo reus per annum maneat in contumacia, evadat incommutabiliter possessor rei petitiæ, habeatque non solum naturalem, sed etiam civilem possessionem cum jure lucrandi.

randi fructus: quod in eo, qui agit actione personali, non fit.

Atque hinc fit 1. quod actor agens actione reali, si obtenta possessione illius rei, cujus dominium prætendebat contra contumacem, fortè sibi metuat fore, ut, si quis in futurum sibi de proprietate litem moveat, à Judice possit petere, ut certum terminum statuatur, intra quem contumax reus, vel qui cunque alius, qui putat dominium sibi competere, litem intenteat, quo termino elapso non amplius sit audiendus *l. fin. C. de Jur. domini impetrand.* Fit 2. quod si post annum à primo Decreto lapsus Adversarius resistat actori, & impedire velit, ne possessionem capiat, saltem cum assistentia Judicis actor possit de possessione sua dejicere Adversarium; quia jam non Adversarius, sed actor est verus possessor rei. Fit 3. quod super possessionis causa non amplius audiatur reus, sed tantum super causa proprietatis; nam de hac eidem reservatur quaestio, ut ad eum ex reo actor fiat, & evadat conditionis deterioris.

Neque contrarium efficaciter probatur ex allegatis pro sententia adversa textibus; nam in §. *Julianus* sermo tantum est de actione personali; in §. *in alijs* autem de primo Decreto, sed quod in casu ibi relatum vim habet transferendi veram possessionem.

Quæritur 4. intra quod tempus decernenda sit missio in possessionem per secundum Decretum? *re.* regulariter expectandus est annus inter unum, & alterum Decretum. Ita Hofst. *tit. de dol. & contum.* n. 14. Abb. *in §. in alijs cit.* n. 41. Marant. *p. 6. tit. de contumac.* n. 12. Oliva *p. 3. q. 26. n. 81.* & patet ex textibus utriusque juris: *Civilis* quidem *l. si quis 2. §. sed & si 3. C. de præscript. 30. vel 40. annorum*, in qua annalis spatij mentionem Imperator facit, ibi: *Licebit ei - - - intra annum se offerenti, cautionemque suscipienda litem danti eandem rem recipere.* Canonici autem *c. pastoralis 11. §. præterea de Offic. Ordin. c. fin. §. in alijs lit. tit. non contest. c. contingit 9. de dol. & contum. c. constitutis 1. & c. seq. b. tit.* quibus textibus decernitur veram possessionem in actorem post annum transferri.

Dixi autem regulariter; nam aliquando, si causa iusta id postulaverit, citius interponi potest, ut cum *cit.* docet Menoch. *de arbitr. cas. 6. n. ult.* Pax Jordan. *tit. 13. n. 203.* Zœl. *hic n. 2.* Pirh. *n. 18.* & ratio est, quia regulariter non tenetur Judex tempus à Jure statutum ad momentum observare, sed potest id pro causæ qualitate, & quantitate, personarum obedientiâ, vel contumaciâ nonnunquam arctare, nonnunquam prorogare *arg. l. qui pro tribunali 2. ff. de re judic.*

Dubitatur, à quo tempore computetur annus pro secundo Decreto definitus? *re.* si inter diem primi Decreti, & secutæ

missionis intermediet tempus aliquod ex culpa Rei, annum computari à die primi Decreti; secus, si reus in culpa non sit. Abb. *l. cit. n. 47.* Reiffenstuel *hic à n. 20.* P. Schmier *c. 3. cit. n. 78. & duob. seqq.* Pars prima responsionis eruitur ex *c. contingit cit.* ubi declaratur, casu, quo propter Rei potentiam, si-ve dolum actor intra annum rem custodiendam nancisci non potest, vel acquisitam amittit, actorem verum constitui elapso anno possessorem numerabitur itaque juxta hunc textum annus eo casu à die Missionis decretæ: & additur ibidem ratio, *ne reus de malitia sua reportet commodum.* Pars secunda sumitur ex §. *in alijs cit.* ubi currere supponitur annus à tempore, quo actor missus est in possessionem rei petita, conf. à die executionis primi Decreti: & merito; nam constitutio hujus cap. pœnalis est, ut verba indicant ibi *Tadio affectus veniat responsurus.* Igitur locum non habet, ubi culpa non intercedit, sed excusabitur reus eo casu objectu legitimi impedimenti.

Quæritur 5. quæ causæ excusent reum, si intra annum non comparuit, nec cautionem præstitit? *re.* 1. excusatur reus, si prohibitus fuit interveniente legitimo impedimento. Ubi duo notanda sunt: primum est, ut impedimentum tale sit, quod non potuerit amoveri commodè; nam si amoveri, vel differri potuit, ut nuptia, vel alterius negotij tractatio, nomen impedimenti non meretur. Alterum, ut impedimentum hoc probetur per testes minimum duos, vel per documenta idonea, e. g. morbus per litteras Medici, aut saltem per Juramentum Rei, si alia probationes haberi nequeunt, & Judici, consideratis circumstantijs, & qualitate personæ, sic visum fuerit. Haun. *tom. 5. tit. 3. n. 122.*

2. Excusatur reus, si per ipsum non stetit, ut cautionem præstaret, ut si missionem in possessionem passus obtulit cautionem Judicibus, & hanc non recipiant; tunc enim non currit ei annus, sed etiam post annum cautio recipi, & possessio ipsi restitui debet. Ita statuitur *c. cum sicut 2. & c. seq. h. tit.* & docet Gloss. *in c. 1. h. tit. V. parati*, Vivian. *ibid. in ration. v. licet*, Laym. *cod. c. n. 1.* Barbof. *in c. 2. cit. n. 1.* Pax Jordan. *n. 22.* Zœl. *n. 1.* Pirh. *n. 2. & 3.* Ratio est, quia si per me non stetit, quod minus faciam, quod debeo, non est mihi imputandum *Reg. 41. in 6.* & quando non stat per eum, ad quem pertinet, quod minus conditio impleatur, perinde haberi debet, ac si impleta fuisset *l. Jure Civili 24. ff. de condit. & demonstr.*

3. Excusatur reus, si ipse appellet contra processum Judicis, & appellatio sit rationabilis; tunc enim possessio, præstita cautione, restitui debet: & idem est in quocunque alio casu, in quo constat reum contumacem non fuisse, prout rectè advertit Gloss. *in c. cum venissent 3. b. tit. V. cod.*

eod. Vivian. il. l. in ration. Barbol. in c. 2. cit. n. 1. Pirh. bic. n. 3. & ratio est, quia missio in possessionem ex primo Decreto fit in odium contumacis. Igitur ubi contumacia non est, poena hæc tolli debet; nam ubi culpa non est, etiam poena locum non habet. Excipitur, nisi liquidato credito per sententiam definitivam immisus fuisset; nam hoc casu debitor, etsi sine contumacia absens fuerit, ad recuperationem bonorum non admittitur, nisi prius solverit integrum debitum liquidatum, ut rectè notat Pax Jordan. n. 206. & apud hunc Bartol. Alex. Peregrin. & alij plurimi.

39 *Quæritur 6. quid Juris, si actor, ex primo, & secundo Decreto in rei peritæ, vel aliorum Adversarij bonorum possessionem missus, ob hujus potentiam, vel dolum, earealiter nequeat apprehendere, detinere, & possidere? R. eo casu illum fictione utriusque Juris perinde haberi, ac si rem, vel bona, in quæ missus est, realiter detineret: ac proinde, elapso anno ab interpositione primi decreti, vel per secundum Decretum, vel si actio sit realis, sine illo sit verus possessor; & si etiam tunc obstat Adversarius, & ab actuali apprehensione Actorem arceat, etiam sine hac incipit rem illam præscribere, aliæque commoda possessionis consequitur, prout patet ex c. contingit 9. de dolo, & contum. & l. quamvis 13. junct a Gloss. ibid. v. perinde ff. de reb. auct. Judic. possid. quod statuendi causa justissima fuit, ne reus ex malitia sua commodum referat, & prodesse videatur inobedientia justum imperium, & auctoritatem contemnentis, obesse contra obedientiam eadem reverenter observantis.*

Quæritur 7. quid Juris, si super aliqua re actione personali conventus dicat, se dominum illius non esse, quod eam non suo, sed alieno nomine possideat? R. eo casu multum interesse, an conventus jus in illa re aliquid habeat, an verò sit præcisè detentor rei. Si hoc secundum, nominare dominum, aut verum ejus possessorem debet, & statuetur ei terminus, intra quem faciet dominum comparere: qui si intra tempus datum non comparuerit, Judex illum citabit: quo adhuc non veniente, Judex mittet actorem in possessionem veram, præmissa tamen summaria cognitione negotij, & Juramento calumnie ab actore præstito §. in alijs cit. & l. si quis 2. C. ubi in rem actio §c. Si primum, videndum, an ita conventus conveniatur super ipsa re, an super jure, quod ipse in illa habet, v. g. quia est Usufructuarius, Emphyteuta, Vassallus. Si super re ipsa, iterum nominabit dominum, vel si nominare illum noluerit, itaque suo nomine contestatur litem, pro eo habebitur, ac si litem obtulisset, sententia autem contra eum lata ipsi tantum, non etiam domino, aut vero possessori nocebit per Rubr. §. text. C. res inter alios acta §c. Si super jure, quod habet in illa re, domino non nominato, suo nomine respondere ipse tenebitur, & si contumaciter renuat, missionem patietur; quia per hoc domino proprietatis non præjudicatur, & obtinetur finis immisionis, ut reus eâ fatigatus recedat à contumacia. Videatur Abb. in §. in alijs cit. n. 23. Vivian. ibid. in ration. Barbol. n. 24. Haun. tr. 3. n. 115. Wiest. bic. n. 18. §. 19.

TITULUS XVI.

Ut lite pendente nihil innovetur.

SUMMARIUM.

1. Litis pendente inducitur Citatio.
2. Etiam in Actionibus personalibus.
3. 4. 5. Requisita, ut eam inducat Citatio.
6. Effectus Litis pendente.
7. Facit, ut res litigiosa alienari nequeat.
8. Res litigiosa quid?
9. Exceptiones.
10. Poena alienantium.

Dictum est *Tit. præc.* posse ob contumaciam Rei absentis actorem mitti in possessionem bonorum illius, de quibus ille huic litem movet. Ne hoc in exemplum quis trahat, & existimet, regulariter pendente lite aliquid innovari posse, statuitur præsentem Titulo, ne lite pendente aliquid innovetur.

11. Lite pendente non potest immutari possessio.
12. 13. Nec separari conjux à conjuge.
14. 15. 16. Aut institui nova electio.
17. 18. Vel impetrari rescriptum, aut privilegium in præjudicium colligantis.
19. 20. 21. 22. Modi, quibus Litis pendente tollitur.

Quæritur 1. quomodo inducatur Litis pendente? R. distinguendo inter Jus antiquius, & recentius. Antiquiori Jure tum Canonico, tum Civili Lis pendere censebatur à litis contestatione, prout satis clarè colligitur ex c. parte 30. fin. de V. S. & l. amplius 15. ff. rem ratam haberi l. litigiosam 1. ff. de litigios. & notat Perez in C. eod. n. 2. cum alijs. At Jure recentiori Clem. 2. b.